

An Ambassador of Elokus in the World

פרשת לך לך, תש"פ

(1) בראשית (לך לך) – פרק יב

א וַיֹּאמֶר ד' אֶל אַבְרָם, לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ וּמְמוֹלֵדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ, אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָרָאָךְ. ב וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל, וְאַבְרָכְךָ, וְאֶגְדְּלֶה שְׁמֶךָ; וְהָיָה בְּרָכָה. ג וְאַבְרָכָה מִבְּרַכְיָךְ, וּמִקְלֶלְךָ אָאֹר; וְנִבְרַכְוּ בְּךָ, כָּל מְשֻׁפָּחֹת הָאֲדָמָה. ד וַיֵּלֶךְ אַבְרָם, כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי ד', וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ, לוֹט; וְאַבְרָם בֶּן חָמֵשׁ שָׁנָיִם וְשִׁבְעִים שָׁנָה, בְּצֵאתוֹ מִחָרָן. ה וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שָׂרִי אִשְׁתּוֹ וְאֶת לוֹט בֶּן אָחִיו, וְאֶת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ, וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן; וַיֵּצְאוּ לְלֶכֶת אֶרֶץ כְּנָעַן, וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ כְּנָעַן. ו וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאֶרֶץ, עַד מְקוֹם שְׁכֵם, עַד אֵלוֹן מוֹרָה; וְהַכְּנַעֲנִי אִזָּ בְּאֶרֶץ. ז וַיֵּרָא ד' אֶל אַבְרָם, וַיֹּאמֶר, לְזָרְעֶךָ אֲתָן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת; וַיְבַן שָׁם מִזְבֵּחַ לַד' הַנִּרְאָה אֵלָיו. ח וַיַּעֲתֶק מִשָּׁם הַהָרָה מְקֻדָּם לְבַיִת אֵל וַיֵּט אֶהְלֶה; בַּיִת אֵל מִיָּם, וְהָעֵי מְקֻדָּם, וַיְבַן שָׁם מִזְבֵּחַ לַד', וַיִּקְרָא בְּשֵׁם ד'. ט וַיִּסַּע אַבְרָם הַלֹּדֶף וַנְּסוּעַ הַנְּגַבָּה.

(2) תרגום אונקלוס (שם)

ואסתלק מתמן לטורא ממדנח לבית אל ופרסיה למשכניה בית אל ממערבא ועי ממדנחא ובנא תמן מדבחא קדם ה' וצלי בשמא דה'.

(3) אבן עזרא (שם)

...וטעם ויקרא בשם ד' - תפלה, אן קריאת בני אדם לעבוד השם.

(4) רמב"ן (שם)

...והנכון שהיה קורא בקול גדול שם לפני המזבח את שם ה', מודיע אותו ואלקותו לבני אדם, כי באור כשדים היה מלמדם ולא אבו שמוע, ועתה כשבא בארץ הזאת שהובטח בה "ואברכה מברכך", היה למוד ללמד ולפרסם האלקות. וכן אמר הכתוב ביצחק (להלן כו כד) כאשר הלך אל נחל גרר והובטח אל תירא כי אתך אנכי שבנה מזבח "ויקרא בשם ה'". כי בא במקום חדש אשר לא שמעו את שמעו ולא ראו את כבודו והגיד כבודו בגוים ההם. ולא נאמר ביעקב כן מפני שהוליד בנים רבים כלם עובדי ה', והיתה לו קהלה גדולה נקראת עדת ישראל ונתפרסמה האמונה בהם, ונודעה לכל עם...

(5) מסכת מכות דף כב:

אמר רבא: כמה טפשאי שאר אינשי, דקיימי מקמי ספר תורה ולא קיימי מקמי גברא רבא, דאילו בס"ת כתיב "ארבעים", ואתו רבנן בצרו חדא.

(6) תפארת שלמה - פרשת בשלח

...הנראה לרמז בזה עפ"י מ"ש "זה ספר תולדות אדם". ר"ל כי תולדות האדם הוא כמו ספר. וזהו הספר דברי הימים אשר נקראים לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה שהאדם צריך לעיין בכל דרכיו ותולדות ימי חייו לבל ימצא בהם שום שמץ פסול שיעלו כולם לנכון בתשובה ומעש"ט. וז"ש חכז"ל ברמז המשהה ספר שאינו מוגה בתוך ביתו עובר משום "אל תשֶׁבֶן בְּאֶהְלִיךָ עוֹלָה" (איוב יא, יד). ספר שאינו מוגה הוא האדם בעצמו... וז"פ המשהה ספר שאינו מוגה שהאדם אינו מגיה את עצמו על כל דרכיו לשוב בתשובה עובר על כל תשֶׁבֶן בְּאֶהְלִיךָ עוֹלָה. וע"ז כתיב "והגית בו יומם ולילה" שצריך להגיה בעצמו תמיד ופסול הנמצא בסוף הספר נפסל ג"כ כל הספר כן הוא ג"כ ספר תולדות האדם. אשרי זקנותינו שלא ביישה את ילדותינו...

7) בראשית (לך לך) - פרק טו, פסוק ה
 וַיֵּצֵא אֹתוֹ הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הֲבֵט נָא הַשָּׁמַיְמָה וְסִפֵּר הַפְּזוּכָבִים אִם תּוּכַל לְסַפֵּר אֹתָם וַיֹּאמֶר לוֹ פֶּה יִהְיֶה זְרָעֶךָ.

8) בעל שם טוב – פרשת לך לך, אות כז
 "הבט נא השמימה וספור הכוכבים וגוי' כה יהיה זרעך". בשם הבעל שם טוב הקדוש ז"ל, שפירש, דכמו שהכוכבים נראים למטה קטנים ולמעלה בשמים הם גדולים מאוד, כן בני ישראל נראים קטנים למטה בעולם הזה, ובעולם העליון הם גדולים למאוד.

9) מסכת מגילה דף יח.
 ואמר רבי אחא אמר רבי אלעזר: מנין שקראו הקדוש ברוך הוא ליעקב א-ל? שנאמר "ויקרא לו א-ל אלקי ישראל" (וישלה לג, כ). דאי סלקא דעתך למזבח קרא ליה יעקב א-ל, ויקרא לו יעקב מיבעי ליה, אלא ויקרא לו ליעקב א-ל, ומי קראו א-ל? אלקי ישראל.

10) ילקוט שמעוני - פרשת וזאת הברכה, רמז תתקנא
 דבר אחר "איש האלקים" אם איש למה אלקים, ואם אלקים למה איש?... ממחציתו ולמעלה היה אלקים וממחציתו ולמטה איש.

11) יושר דברי אמת על התורה – פרשת שמות (ר' משולם פייבוש הלוי מזבאריז'א זי"ע)
 "וַיִּסְתֵּר מִשֵּׁה פָּנָיו" (שמות ג, ו). משה רבינו נאלץ להסתיר את הפנימיות שלו, "כִּי יָרָא מֵהַבֵּיט אֶל הָאֱלֹקִים", כִּי הוּא פֶּחַד שִׁיבִיטוּ עָלָיו וַיִּחְשְׁבוּ כְּבִיכּוֹל שֶׁהוּא הָאֱלֹקִים.

12) שמות (ויקהל) – פרק לה, פסוק א ופסוק ב
 א וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם: אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ד' לַעֲשׂוֹת אֹתָם. כ וַיֵּצְאוּ כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה.

13) לב אליהו – פרשת ויקהל (ר' אליהו לופיאן זצ"ל)

יש להתבונן, משום מה סיים הכתוב בסוף הפרשה (שמות ל"ה, כ'): "ויצאו וגו' מלפני משה"? הרי בתחלה כתוב: "ויקהל משה את כל עדת בני", והיה די שיאמר בסוף הפרשה: "ויצאו כל עדת בני" - וידענו ממילא שיצאו מלפני משה!
 ולפרש ד"ז נקדים בפסוק אחד (משלי ג', ל"ד): "אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן", ופירש רש"י שאם אדם נמשך אחר הלצים - לסוף גם הוא יהיה לץ עמהם, ואם לענוים יתחבר - סוף שיתנו מעשיו חן בעיני הבריות. וזהו מה שנאמר כאן: "ויצאו כל עדת בני" מלפני משה" - כלומר: שהכירו עליהם שיצאו מלפני משה!
 כי הנה אדם יוצא ממקום אחד, ואין אנו יודעים מהיכן יצא... אבל אם רואים שהוא מתנועע ואינו הולך ישר - סימן מובהק הוא שיצא מבית מְרֻנָּח, שְׁתֵּה יֵין, ונשתכר...
 וכן במדה טובה המרובה, כתיב: "ויצאו כל עדת בני" מלפני משה" - ללמד שאפילו לא היו לומדים שם, אלא רק עמדו לפני משה - כבר קבלו יראת השם בקרבם, והיה חן נסוך על פניהם להכיר כי יצאו מלפני משה, וזהו: "ולענוים יתן חן", וק"ו בן בנו של ק"ו שלמדו אצל משה רבינו תורה שקיבל מסיני - מה נהדר היה מראיהם ותהלוכותיהם אף כשיצאו מלפני משה בכל פסיעה ופניה שלהם!